

Granskning av delårsrapport per augusti år 2019 – finansiell del

November 2019
Malin Westerberg Blom och Helena
Patriksson, EY
Diarienummer: REV 35-2019
Rapportnummer: Gr 1/2019

Region Västerbotten

Granskning av delårsrapport 2019-08-31

– finansiell del

Genomförd på uppdrag av revisorerna

Building a better
working world

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING OCH BEDÖMNING	3
2	INLEDNING	5
2.1	Bakgrund	5
2.2	Syfte och revisionsfrågor	5
2.3	Avgränsning och ansvar	6
2.4	Revisionskriterier	6
2.5	Genomförande	6
3	RÄKENSKAPER	8
3.1	Bokslutsprocessen	8
3.2	Förändrade redovisningsprinciper och efterföljsamhet av riktlinjer	8
3.3	Resultaträkningen	11
3.4	Balansräkningen	16
3.5	Bedömning	16
4	UPPFÖLJNING AV MÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	18
4.1	Balanskravet	19
4.2	Bedömning	19

1 Sammanfattning och bedömning

På uppdrag av revisorerna i Region Västerbotten har EY gjort en översiktlig granskning av Region Västerbottens delårsbokslut och regionstyrelsens samlade delårsrapport per 2019-08-31. Granskningen har genomförts i enlighet med rekommendationer från normgivande organ och med beaktande av god revisionsssed.

Vi bedömer att:

- Fullmäktige har fastställt tre finansiella mål. Ett av dem är att totala pensionsåtagandet ska vara finansierat till minst 40% vid utgången av 2019. Regionstyrelsen bedömer i delårsrapporten att det kommer uppfyllas för helåret 2019. Regionstyrelsen bedömer att de andra två finansiella målen; "Positivt resultat på 1 procent av skatter och generella statsbidrag" samt "Reinvesteringar ska finansieras utan extern upplåning", inte kommer att uppnås. Vi delar regionstyrelsens bedömningar.
- Regionen redovisar stora underskott i verksamheten i delårsbokslutet per 31 augusti 2019 och i prognosen för helåret 2019. Hälso- och sjukvårdsnämnden har en avvikelse på 11 procent mot budget.

För att nå långsiktig stabilitet, klara nödvändiga investeringar och framtida pensionsutbetalningar behövs ett överskott. Överskottet ska också kunna användas för att utjämna konjunktursvängningar och bibehålla en fungerande verksamhet. Vi bedömer att det finansiella målet som är kopplat till resultatmått därför är mycket viktigt.

- Regionstyrelsen prognostiserar ett balanskravsresultat på -545 mkr i delårsrapporten och bedömer att balanskravet inte kommer att nås för 2019. Vi delar regionstyrelsens bedömning.
- Regionstyrelsen och nämnderna¹ har upprättat åtgärdsplaner. De har inte gett tillräckliga effekter för att nå ekonomi i balans. Det är mycket angeläget att regionstyrelsen och nämnderna omprövar åtgärdsplaner och strategierna för att nå de finansiella målen och klara balanskravet. Vi bedömer att det krävs kraftfulla åtgärder för att nå ekonomi i balans.
- Regionstyrelsen har inte gjort någon samlad bedömning av om regionen har en god ekonomisk hushållning i ett finansiellt perspektiv i delårsrapporten. Vi anser att regionstyrelsen bör göra en sådan bedömning. Regionstyrelsen bör även överväga om utfall och prognos är förenliga med god ekonomisk hushållning.
- Vi bedömer att regionstyrelsens samlade delårsrapport för Region Västerbotten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).
- Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild av resultat och ställning.
- Regionstyrelsen har utrett effekterna av nya redovisningslagen. Vi bedömer att övergången har hanterats i enlighet med god redovisningssed.

¹ Främst hälso- och sjukvårdsnämnden samt regionala utvecklingsnämnden

Vi gör även i följande notering som kvarstår sedan tidigare:

- Underlag till bokslutsbilagor för redovisade balanskonton har varierande kvalitet, bland annat för interrimposter som avser projekt. Vi ser en förbättring i underlagen jämfört med tidigare år. Vi bedömer dock att regionstyrelsen behöver införa kontroller som säkerställer kvalitén för samtliga bilagor till kommande bokslut.

2 Inledning

EY har genomfört denna granskning på uppdrag av revisorerna i Region Västerbotten. Granskningen är översiktlig och avser Region Västerbottens (regionens) delårsbokslut och delårsrapport per 2019-08-31.

2.1 Bakgrund

Revisionen ska enligt kommunallagen årligen pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Lagen ställer krav på att budgeten ska innehålla finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska utvärderas och redovisas i delårsrapporten.

Enligt de riktlinjer som gäller ska revisorernas granskning av Regionens delårsbokslut och verksamhetsberättelse söka svaret till följande frågor:

1. Har verksamheten drivits så att fullmäktiges beslutade verksamhetsmål uppnås?
2. Är det troligt att fullmäktiges finansiella mål kommer att uppnås?
3. Kommer ett balanserat resultat att uppnås vid årets slut? Om inte, finns åtgärder för att nå balans angivna och är de tillräckligt tydliga?

2.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med denna granskning är att ge revisorerna vägledning för att kunna uttala sig om fråga två och tre ovan.

Syftet är även att bedöma om regionstyrelsen har säkerställt efterlevnad av nytt redovisningsregelverk, genom att övergången genomförts enligt god redovisningssed.

Följande revisionsfrågor skall besvaras genom granskningen:

1. Ger delårsrapporten en rättvisande bild av resultat och ställning?
2. Är delårsrapporten från regionstyrelsen upprättad enligt lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)?
3. Har styrelsen tagit fram och fastställt en dokumenterad utredning av effekter av nya redovisningslagen?
4. Har övergången till nytt regelverk hanterats utifrån god redovisningssed?
 - Efterlevs de nya rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning (gäller från 2019-01-01)?
 - Har jämförelsetal för 2018 omräknats i enlighet med RKR:s information (mars 2019)?
 - Redovisas effekterna av ändrade redovisningsprinciper i balans- och resultaträkning samt för jämförelsetalen?

5. Ger delårsrapporten svar på frågan om det är troligt att fullmäktiges finansiella mål kommer att uppnås? Är utfallen i delårsrapporten förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning?
6. Kommer ett balanserat resultat att uppnås vid årets slut? Är regionens prognostiserade utfall förenligt med balanskravet?
7. Om inte, redovisas i delårsrapporten tydliga åtgärder för att nå balans?

2.3 Avgränsning och ansvar

Ansvaret för upprättande av delårsrapporten och för att regionen i delårsrapporten uppvisar en rättvisande bild av räkenskaperna med en tillförlitlig prognos för helåret, ligger på regionstyrelsen.

Granskning av delårsrapport är en översiktlig granskning, som är väsentligt begränsad i förhållande till en revision. Granskningen av övergången till nytt redovisningsregelverk utgår från den analys regionstyrelsen genomfört.

2.4 Revisionskriterier

Granskningen utförs i enlighet med kommunallagen och andra författningar om revision, revisionsreglementet samt enligt SKYREVS vägledning 4 Granskning av delårsrapport. Vidare kommer de rekommendationer som SKYREV (Föreningen Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) utger att vara vägledande.

Regionstyrelsens ansvar för rättvisande räkenskaper och delårsrapporten regleras i följande lagar, mål och normer, vilka utgör den norm/ de kriterier som granskningens resultat värderas mot:

- ▶ Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), kap 13
- ▶ Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation R17 Delårsrapport
- ▶ Kommunallagen, kap 9, 11, 12
- ▶ Regionens fastställda mål för god ekonomisk hushållning
- ▶ God redovisningssed

2.5 Genomförande

Vi har utfört granskningen i enlighet med rekommendationer från normgivande organ och med beaktande av god revisionsmed. Granskningens huvudsakliga syfte är att ge fullmäktige ledning för den fortsatta styrningen av verksamheten, så att god ekonomisk hushållning kan uppnås.

Vi har genomfört granskningen genom intervjuer med nyckelpersoner i bokslutsprocessen och genom att analytiskt granska resultatutfallet och följa upp oväntade och oförklarliga avvikelser.

Granskningen sammanfattas i denna rapport och utgör därefter underlag för revisorernas bedömning av eventuella utökade granskningsinsatser eller begäran om kompletterande analyser från styrelse eller nämnd inför kommande årsbokslut.

Vi har genomfört substansgranskning av väsentliga balansposter med utgångspunkt i tidigare erfarenheter och upprättad riskanalys.

Av rapporten framgår väsentliga iakttagelser och våra sammanfattande bedömningar.

Rapporten har kommunicerats med regionens tillförordnade ekonomidirektör och redovisningschef.

3 Räkenskaper

3.1 Bokslutsprocessen

Vår samlade bedömning är att ekonomistaben har kompetent personal för den ekonomiska rapporteringen. Vi bedömer att regionen har en utvecklad och fungerande bokslutsprocess och att dokumentationen och kvaliteten i bokslutet över lag håller en tillfredsställande nivå.

Våra framförda synpunkter och rekommendationer i tidigare rapporter för följande områden är oförändrade och regionstyrelsen bör prioritera att åtgärda dessa:

- Underlag till bokslutsbilagor för redovisade balanskonton håller varierande kvalitet, bland annat för interimsposter som avser projekt. Vi kan se en förbättring i underlag jämfört med tidigare år, men regionstyrelsen behöver införa kontroller som säkerställer kvaliteten för samtliga av dessa bilagor, till kommande bokslut. Exempelvis kan underlag för interimsposter kompletteras så att underlaget är uppdelat per projekt med
 - en kolumn med totalt bidragsbelopp för bidragsgivaren
 - en kolumn med nerlagda kostnader i projektet
 - en kolumn för utgående balans vid bokslutsdagen
 - uppgift för varje post om det finns återbetalningskyldighet kopplad till bidraget (samt underlag) och vilken bedömning som har gjorts av förväntad förbrukning av intäkter

För varje projekt bör bidragsbeslut skickas med bland underlagen. En kontroll bör göras att redovisat belopp stämmer mot det totala bidragsbeloppet innan materialet lämnas till revisionen.

- Vi har i tidigare rapporter påtalat att det är viktigt att hälso- och sjukvårdsnämnden ser över tillämpningen av regelverket för läkares jourkompensation. Jourskulden har ökat med 30 mkr jämfört med 2018-08-31. I underlaget för journalskulden per 2019-08-31 finns ett tiotal läkare med mycket höga journalskulder. Under 2018 har regler för hur mycket jour som maximalt får sparas antagits av regiondirektören (gäller från 1 juli 2018). Enligt gällande regelverk finns möjligheten att hälso- och sjukvårdsdirektören kan bevilja undantag.

I samband med granskning av årsbokslutet kommer vi att följa upp efterlevnaden av gällande regelverk.

Vår granskning av resultatutvecklingen och balansräkningen kommenteras i avsnitt 3.3 och 3.4 nedan.

3.2 Förändrade redovisningsprinciper och efterföljsamhet av riktlinjer

Från och med 1 januari 2019 ska en ny lag om kommunal bokföring och redovisning tillämpas. I och med att tidigare normering i stora drag har blivit lag, innebär införandet en skärpning av redovisningslagstiftningen. Nya rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning har trätt i kraft under 2019. Det innebär förändringar i redovisningsprinciper och utformning av de finansiella rapporterna för 2019. Vissa förändringar har väsentlig påverkan på regionens redovisning.

Vi har granskat hur regionen har kartlagt och redovisat vilka förändringar de nya reglerna innebär samt hur dessa ändringar påverkar redovisningen och de finansiella rapporterna för räkenskapsåret 2019 och i tillämpliga fall jämförelseåret 2018.

3.2.1 Regionens tillämpning av nya redovisningsregler

Redovisningschef och redovisningscontrollers har under 2019 genomfört en strukturerad analys av vilka förändringar som behöver göras av den finansiella informationen i delårsrapporten samt i årsredovisningen.

I delårsrapporten ingår finansiell information (resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter) både enligt tidigare principer och omräknad enligt de nya reglerna.

Detta ger en tydlig bild av vilka förändringar som har genomförts.

3.2.2 Analys av följsamhet till nya redovisningsregler

Nedanstående tabell visar de rekommendationer som regionen ska tillämpa från och med 2019-01-01. Vi har granskat regionens följsamhet till de nya rekommendationerna.

I kommentarerna nedan anger vi om regionstyrelsen i delårsrapporten avviker från rekommendationen, väsentliga effekter av ändrade redovisning samt annan information.

Rekommendation från RKR	Kommentarer till regionstyrelsens tillämpning
R1 Bokföring och arkivering	Inga avvikelser
R2 Intäkter	Inga avvikelser
R3 Immateriella tillgångar	Uppdelning görs inte mellan internt upparbetade och förvärvade immateriella tillgångar. Skälet för detta anges inte.
R4 Materiella anläggningstillgångar	Inga avvikelser.
R5 Leasing	Inga avvikelser
R6 Nedskrivningar	Inga avvikelser
R7 Finansiella tillgångar och finansiella skulder	<p>Inga avvikelser</p> <p>Effekt på resultat och ställning:</p> <p>I regionen finns en pensionsportfölj bestående av värdepapper. Enligt de nya redovisningsreglerna ska finansiella placeringar värderas till verkligt värde. Detta är ett byte av redovisningsprincip och tidigare år ska därför räknas om.</p> <p>Omvärdering har därför gjorts av de finansiella placeringarna till marknadsvärde. Det innebär att det egna kapitalet per 1 januari har ökats med 499 mkr, vilket var skillnaden</p>

Rekommendation från RKR	Kommentarer till regionstyrelsens tillämpning
	mellan anskaffningsvärde och marknadsvärde per 1 januari 2018. Förändringar där- efter har redovisats som orealiserade rea- vinster/förluster i resultaträkningen. Per 2019-08-31 uppgår värdet av orealiserade vinster till 483 mkr.
R8 Derivat och säkringsredovisning	Rekommendationen tillämpas inte då någon säkring inte görs.
R9 Avsättningar och ansvarsförbindelser	Inga avvikelser
R10 Pensioner	Inga avvikelser
R11 Extraordinära och jämförelsestörande poster	Inga avvikelser Som extraordinära poster redovisas upplös- ning av negativ goodwill (22 mkr) vid an- skaffning av Länstrafiken i Västerbotten AB. Se även 3.4.
R12 Byte av redovisningsprinciper	Inga avvikelser Rekommendationen tillämpas i samband med omräkning av finansiella tillgångar till verkligt värde.
R13 Kassaflödesanalys	Inga avvikelser Kassaflödesanalysen är omräknad med ut- gångspunkt från de redovisningsprinciper som gäller fr o m 2019.
R14 Drifts och investeringsredovisning (ut- kast)	Inga avvikelser
R15 Förvaltningsberättelse (utkast)	Inga avvikelser
R16 Sammanställda räkenskaper	Vi har noterat att det bland delårsrapportens redovisningsprinciper inte framgår hur de sammanställda räkenskaperna har tagits fram.
R 17 Delårsrapport	Noterade avvikelser: Rubriken "förvaltningsberättelse" saknas. Uppgift saknas om väsentliga händelser ef- ter periodens slut för regionen. Information finns om väsentliga händelser under

Rekommendation från RKR	Kommentarer till regionstyrelsens tillämpning
	<p>perioden för region och koncern. Rubriksättning bör göras utifrån kravet på överskådlighet i LKBR.</p> <p>Information i notupplysning saknas om "säsongsvariationer eller cykliska effekter som har påverkat verksamheten".</p>
R 18 Övriga upplysningar som ska lämnas i not	Inga avvikelser

3.3 Resultaträkningen

Vi har genomfört en översiktlig analytisk granskning av intäkts- och kostnadsslagen i resultaträkningen och analyserat väsentliga förändringar jämfört med budget och föregående år. Härutöver har vi tagit del av rapporter per 2019-08-31 för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt regional utvecklingsnämnd för att kunna göra en djupare analys av avvikelser mot budget och tidigare år.

Vi har inte identifierat några väsentliga avvikelser i förhållande till hur regionens resultat har redovisats i delårsrapporten.

3.3.1 Översiktlig sammanställning av resultat, budget- och prognosavvikelse

Belopp i miljoner kronor (mkr)	Utfall tom 2019-08	Utfall tom 2018-08	Skillnad	%	Budget helår 2019	Prognos helår 2019	Budget-avvikelse	Utfall helår 2018	Skillnad Prognos 2019 och Utfall 2018
Regionstyrelsen	-2 125	-2 010	-115						
Hälso- och sjukvårdsnämnd	-3 444	-3 283	-161						
Regionala utvecklingsnämnden	-198	-204	6						
Övriga nämnder	-12	-10	-2						
Verksamhetens nettokostnader	-5 779	-5 507	-272	5%	-8 137	-8 687	-550	-8 397	3%
Skatteintäkter	4 391	4 271	120		6 594	6 583	-11	6 409	
Generella statsbidrag och utjämning	1 125	1 096	29		1 701	1 687	-14	1 644	
Summa skatteintäkter och generella statsbidrag	5 516	5 367	149	3%	8 295	8 270	-25	8 053	3%
Verksamhetens resultat	-262	-140	-122		158	-417	-575	-344	
Finansiella intäkter	14	237	-223		64	20	-44	544	
Värdereglering orealiserade reavinster	470	68	402			470	470		
Finansiella kostnader	-98	-71	-27		-141	-148	-7	-165	
Summa finansiella poster	386	234	152		-77	342	419	379	
Årets resultat	124	94	30		81	-75	-156	35	

Skillnad i utfall mellan delårsbokslut för augusti 2019 och augusti 2018

Resultatet för perioden januari - augusti 2019 uppgår till 124 mkr, vilket är 30 mkr högre än motsvarande period föregående år. Att finansiella placeringar fr.o.m. 2019 ska redovisas till

marknadsvärde har påverkat resultatet genom att det har ökat med orealiserade vinster. Om de orealiserade vinsterna räknas bort uppgår periodens resultat till -346 mkr och motsvarande resultat föregående år till 26 mkr. Det innebär att om tidigare redovisningsprinciper med endast realiserade finansiella poster hade använts, skulle resultatet vara 372 mkr sämre än föregående år.

Verksamhetens nettokostnad har ökat med 5 procent jämfört med motsvarande period föregående år medan summan av skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning endast har ökat med 3 procent.

Det positiva finansiella nettot har förändrats väsentligt mellan åren och uppgår till 386 mkr mot 234 mkr föregående år. Resultat exklusive finansiella poster uppgår för 2019 till -262 mkr och för 2018 till -140 mkr. Det är en försämring av resultatet för årets åtta första månader med -122 mkr.

De finansiella posterna består huvudsakligen av realiserade och orealiserade realisationsvinster i pensionsportföljen. Intäkterna är därför av tillfällig karaktär och kan inte förväntas vara kvar på samma nivå kommande år. Intäkterna är till stor del beroende av utvecklingen på de finansiella marknaderna.

För att nå en långsiktig ekonomisk balans, behöver ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag överstiga ökningen av verksamhetens nettokostnad med ett par procentenheter. I högkonjunktur med hög sysselsättning och därmed relativt höga skatteintäkter kan skillnaden behöva vara större, för att kunna klara av de svängningar i konjunkturen som kan komma.

Avvikelse mellan budget och prognos för helåret 2019:

Resultatet enligt styrelsens prognos för helåret 2019 uppgår till -75 mkr. Budgetavvikelsen är -156 mkr. Underskottet fördelar sig enligt följande:

▶ Verksamhetens nettokostnad	-550 mkr
▶ Skatter och statsbidrag	-25 mkr
▶ Finansnetto	<u>419 mkr</u>
Nettoavvikelse	-156 mkr

Verksamhetens nettokostnad förväntas för helåret 2019 överstiga budgeten med 550 mkr. Efter beslut om budget för 2019 har Region Västerbotten fått 120 mkr mer i riktade statsbidrag. Ökningen har förbättrat verksamhetens nettokostnad.

I regionstyrelsens prognos för helåret ökar verksamhetens nettokostnader med 3 procent jämfört med föregående år. För perioden januari – augusti ökade verksamhetens nettokostnad med 5 procent jämfört med motsvarande period föregående år

Skatteintäkter och generella statsbidrag ökar med 3 procent i prognosen jämfört med utfallet för 2018. Detta är samma procentuella ökning som för perioden januari - augusti 2019 jämfört med motsvarande period föregående år.

Regionstyrelsen bedömer att verksamhetens nettokostnad kommer att öka i mindre omfattning under sista tertialet. Om verksamhetens nettokostnader ökar med 5 procent, dvs. samma som under perioden januari-augusti, innebär det 130 mkr sämre resultat än i lämnad prognos.

Verksamheterna har planerat åtgärder för 210 mkr för att minska kostnaderna under 2019. Per augusti bedömer regionstyrelsen att effekterna av åtgärderna uppgår till 53 mkr dvs. 25 procent av planen för året.

Orealiserade reavinster har inte budgeterats och förklarar 470 mkr av budgetavvikelsen i finansnettot.

Verksamhetens nettokostnad per nämnd kommenterar vi nedan.

3.3.2 Verksamhetens nettokostnad

Belopp i miljoner kronor (mkr)	Utfall jan-aug 2019	Utfall jan-aug 2018	Avvikelse	%	Budget jan- aug 2019	Avvikelse	%
Regionstyrelsen	-2 125	-2 010	-115	6%	-2 052	-73	4%
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-3 444	-3 283	-161	5%	-3 107	-337	11%
Regionala utvecklings nämnden	-198	-204	6	-3%	-196	-2	1%
Övriga nämnder	-12	-10	-2	20%	-11	-1	9%
Verksamhetens nettokostnad	-5 779	-5 507	-272	5%	-5 366	-412	8%

Nedan kommenterar vi nämnderna med högst nettokostnad och som redovisar budgetavvikelse:

Regionstyrelsen

Verksamhetens nettokostnader visar en negativ budgetavvikelse på -73 mkr. Kostnadsutvecklingen jämfört med föregående år är 5,7 procent.

	Utfall januari- augusti 2019	Utfall januari- augusti 2018	Budgetavvikelse januari-augusti 2019
Regionövergripande verksamhet	-667	-580	-21
Primärvård beställare	-842	-830	-6
Tandvård beställare	-110	-105	0
Digitalisering och medicinsk teknik	-212	-214	0
Service	-293	-281	-45
Summa	-2 125	-2 010	-73

Avvikelsen för regionövergripande verksamhet består bland annat av höga pensionskostnader.

Verksamheten Primärvård har 10 mkr i merkostnader för hyrläkare.

Underskottet inom Service beror huvudsakligen av högre fastighetskostnader. De höga fastighetskostnaderna består, i likhet med föregående år, av kostnader för inhyrda lokaler och fastighetsservice samt kostnader för akut avhjälpande av fastighetsunderhåll inklusive byggnadsrelaterad ohälsa.

Regionstyrelsen har inför 2019 fastställt åtgärder för att nå ekonomi i balans. Regionstyrelsen bedömer att 7 mkr av totalt planerade 11 mnkr har uppnåtts per 31 augusti dvs. 74 procent.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Nämndens uppdrag omfattar sjukhusvård, primärvård, tandvård samt funktionshinder och habilitering. Verksamheten omfattar även andra områden t ex. forskning och utbildning. Primärvården ingick i landstingsstyrelsens uppdrag föregående år och då hanterades verksamhetsområdet funktionshinder och habilitering av en separat nämnd.

Förändringarna i organisationen och av nämndernas uppdrag försvårar jämförelser mellan åren.

Nämnden redovisar ett budgetunderskott uppgående till - 337 mkr för perioden januari – augusti 2019. Föregående år uppgick underskottet för motsvarande enheter till -268 mkr:

I helårsprognosen bedömer nämnden att underskottet kommer att uppgå till - 460 mkr. Föregående år visade motsvarande prognos ett underskott uppgående till -433 mkr.

Prognosen bygger på att de åtgärder som vidtagits under året kommer att få en större effekt under sista tertialet 2019.

Nämnden har under året arbetat med att genomföra beslutade åtgärder för att vända den negativa kostnadsutvecklingen. Kostnadsutvecklingen är något lägre under andra tertialet men nämnden bedömer att det inte är möjligt att bedriva verksamheten inom givna budgetramar.

Tabellen nedan visar budgetavvikelse för nämndens olika uppdrag:

	Utfall januari- augusti 2019	Utfall januari - augusti 2018	Budgetavvikelse januari-augusti 2019
Primärvård	-70	-50	-79
Tandvård	-11	-15	-13
Sjukhusvård	-3 136	-3 026	-241
Administration och anslag	-226	-192	-5
Summa	-3 443	-3 283	-338

Primärvård

Nämnden anger följande orsaker till budgetavvikelsen -70 mkr:

- Höga personalkostnader pga. brist på fasta distriktsläkare och fortsatt utnyttjande av hyrpersonal

- Ökade kostnader för läkemedel

Tandvård

Nämnden anger i likhet med föregående år att underskottet 13 mkr beror på fortsatta vakan- ser inom verksamheten. Nämnden prioriterar akuttandvård och tandvård för barn och unga framför vuxna betalande patienter.

Sjukhusvård

Nämnden anger följande orsaker som förklaring till budgetavvikelsen – 241 mkr:

Vårdintäkter	18
Personalkostnader	-122
Kostnader för inhyrd personal	-38
Läkemedelskostnader	-32
Kostnader medicinskt material	-43
Kostnader för utomlänsvård	-25

Personalkostnaderna är 2,7 procent högre jämfört med motsvarande period föregående år. Kostnader för läkare är 77 mkr högre än budget och kostnader för omsorgspersonal är 39 mkr högre än budget.

Läkemedelskostnaderna har ökat med 4,5 procent jämfört med motsvarande period föregående år.

Kostnader för medicinskt material har ökat med 9 procent mot föregående år. Under första tertialet var kostnadsökningen 16 procent.

3.3.3 Sammanfattande kommentarer:

Den obalans mellan budgeterade nettokostnader och utfall som funnits tidigare har även fortsatt och försämrats under 2019.

I delårsrapporten finns kommentarer till budgetavvikelsen. Det framgår även att åtgärdsprogram upprättats. Dock kan vi konstatera att åtgärdsplanerna inte ger avsedd effekt och att den långsiktiga ekonomiska stabiliteten inte uppnås.

Årets resultat för helåret 2019 prognosticeras till -75 mkr, vilket är 156 mkr lägre än budget. Av detta resultat utgör 342 mkr positiva avvikelser hänförliga till finansiella poster. Prognostiserat resultat före finansiella poster uppgår därmed till -417 mkr. Motsvarande belopp i föregående delårsrapport för perioden januari – augusti uppgick till -216 mkr. Resultatet före finansiella poster är därmed 201 mkr sämre än föregående år.

Utvecklingen med stora underskott ser ut att vara svår att vända trots åtgärdsplaner och återhållsamhet.

Vår bedömning är därför att det behövs kraftfulla åtgärder för att nå långsiktig finansiell stabilitet.

3.4 Balansräkningen

I den översiktliga granskningen av balansräkningen har vi analyserat stora och/eller oväntade avvikelser jämfört med tidigare perioder. Vi har inte identifierat några väsentliga noteringar om avvikelser om hur regionen redovisat tillgångar och skulder i delårsrapporten. Balansräkningens poster har substansgranskats² mot underlag med utgångspunkt i upprättad risk- och väsentlighetsanalys. Uppföljning har gjorts mot underlag utan anmärkning. Detta gäller dock inte bedömningsposter, exempelvis upplupna intäkter för såld vård.

Vi har gjort följande noteringar om förbättringsområden, för bedömning se avsnitt 3.5 punkt 1:

- Immateriella anläggningstillgångar skrivs av på längre tid än fem år. Det görs bland annat för två nya programvaror.

Om nyttjandeperioden för en immateriell anläggningstillgång bestäms till längre tid än fem år (enligt 7 kap. 3 § andra stycket LKBR), ska en upplysning lämnas om skälen för detta.

Av delårsrapporten framgår att huvudregeln är fem år i avskrivningstid, men något undantag beskrivs inte redovisningsprinciperna i Region Västerbottens delårsrapport. Däremot framgår det av not 1 till balansräkningen att avskrivning för EPOK och Maximo görs på 7 år. Någon upplysning om skälen för avsteget lämnas inte.

- Regionstyrelsen gör undantag för hur immateriella anläggningstillgångar redovisas i delårsrapporten. Enligt RKR R3 Immateriella anläggningstillgångar ska en uppdelning göras mellan internt upparbetade och förvärvade tillgångar. Skälen för detta anges inte i delårsrapportens avsnitt om redovisningsprinciper.

- Vi har noterat att aktiveringar inte gjorts av färdigställda investeringsprojekt. Projekt som fanns vid granskningen av årsbokslutet 2018-12-31 har inte blivit aktiverade och upplagda i anläggningsregistret. Därmed har avskrivningar inte beräknats i systemet. Regionen har dock beräknat och bokfört bedömda avskrivningar (15,9 mkr) utifrån de investeringsprojekt som är färdigställda. En avstämning av beräknat belopp mot utfall i systemet kan idag inte göras. Vi avser att följa detta i samband med granskning av årsbokslutet.

- Koncernfrågor – information om hantering av förvärv och sammanställd redovisning:

I den sammanställda redovisningen tar regionstyrelsen in Länstrafiken i Västerbotten AB i koncernen. En negativ goodwill uppkommer vid förvärvet. Den har redovisats som intäkt i koncernen med 22 mkr. Upplysningar har lämnats bland redovisningsprinciper om hur hantering har gjorts.

3.5 Bedömning

- Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).
- Delårsrapporten ger i allt väsentligt en rättvisande bild av resultat och ställning.

² Substansgranskning = kontroll mot underlag för att inhämta revisionsbevis om postens innehåll.

- Regionstyrelsen har tagit fram och fastställt en utredning av effekter av nya redovisningslagen.
- Vår bedömning är att övergången har hanterats utifrån god redovisningssed.
 - Regionstyrelsen har i allt väsentligt tillämpat de nya rekommendationerna, som gäller fr.o.m. 2019-01-01, från Rådet för kommunal redovisning.
 - Jämförelsetal för 2018 har omräknats i enlighet med RKR:s information.
 - Effekterna av ändrade redovisningsprinciper i redovisas i resultat- och balansräkningar.

4 Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning

Fullmäktige ska enligt kommunallagen ställa upp mål för god ekonomisk hushållning i sin budget, både ur ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv.

Regionstyrelsen ska enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning utvärdera om dessa mål följs i delårsrapportens förvaltningsberättelse. Enligt Rådet för kommunal redovisningsrekommendation R17 "Delårsrapport", ska delårsrapportens förvaltningsberättelse innehålla en samlad bedömning av om målen för god ekonomisk hushållning kommer att kunna uppnås för helåret.

Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om resultatet i delårsrapport och årsredovisning är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning. Mål för god ekonomisk hushållning omfattar både finansiella mål och verksamhetsmål. I denna granskning följer vi upp de finansiella målen.

Finansiella mål

Målen för god ekonomisk hushållning för 2019 har fastställts av fullmäktige till tre kvantifierbara finansiella mål, vilka vi återger och kommenterar nedan;

Finansiella mål för 2019	Utfall av mål för 2019 enligt delårsrapporten	Kommentar
Positivt resultat på 1 procent av skatter och generella statsbidrag	I delårsrapporten uppgår prognosticerat resultat till minus 75 mkr. Regionstyrelsens prognos är att målet inte kommer att uppnås .	Vi instämmer i regionstyrelsens bedömning.
Total pensionsåtagandet ska vid utgången av 2019 vara finansierat till minst 40 procent	Per augusti är pensionsåtagandet finansierat med 48 procent. Regionstyrelsens prognos är att målet kommer att uppnås .	Vi instämmer i regionstyrelsens bedömning
Reinvesteringar ska finansieras utan extern upplåning. Lånefinansiering kan ske av strategiska investeringar under förutsättning att soliditeten enligt den så kallade blandmodellen inte understiger 18 procent eller totala lånebeloppet överstiger 3 000 miljoner kronor.	Reinvesteringar finansieras med extern upplåning. Soliditeten prognosticeras till att per utgången av 2019 understiga 18 procent. Regionstyrelsens prognos är att målet inte kommer att uppnås .	Vi instämmer i regionstyrelsens bedömning.

I delårsrapporten utvärderar regionstyrelsen måluppfyllelsen för de finansiella mål som regionfullmäktige fastställt.

Regionstyrelsen gör inte någon samlad bedömning av om regionen har en god ekonomisk hushållning i ett finansiellt perspektiv i delårsrapporten.

4.1 Balanskravet

Kravet på balans mellan intäkter och kostnader, balanskravet, är lagstadgat i kommunallagen. Balanskravet innebär att balans ska råda både vid budgettillfället och när året är slut. Regionstyrelsen ska göra en avstämning av balanskravet såväl i delårsrapporten, med utgångspunkt i det prognostiserade och justerade resultatet för året, samt i årsredovisningen.

Av den kommunala redovisningslagen framgår att förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om årets balanskravsresultat. Uppstår underskott ska dessa täckas under de kommande tre åren, om inte fullmäktige åberopar synnerliga skäl.

I delårsrapporten finns följande balanskravsutredning:

Prognos enligt periodens resultat i resultaträkningen	-75
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-436
Justering för återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-34
Prognos balanskravsresultat	-545

I prognosen för 2019 uppnås inte balanskravet. Underskottet ska återställas inom tre år.

4.2 Bedömning

- Fullmäktige har fastställt tre finansiella mål. Ett av dem är att totala pensionsåtagandet ska vara finansierat till minst 40% vid utgången av 2019. Regionstyrelsen bedömer i delårsrapporten att det kommer uppfyllas för helåret 2019. Regionstyrelsen bedömer att de andra två finansiella målen; "Positivt resultat på 1 procent av skatter och generella statsbidrag" samt "Reinvesteringar ska finansieras utan extern upplåning", inte kommer att uppnås. Vi delar regionstyrelsens bedömningar.
- Regionstyrelsen har inte gjort någon samlad bedömning av om regionen har en god ekonomisk hushållning i ett finansiellt perspektiv i delårsrapporten. Vi anser att regionstyrelsen bör göra en sådan bedömning. Regionstyrelsen bör även överväga om utfall och prognos är förenliga med god ekonomisk hushållning. Regionstyrelsen bör överväga om utfall och prognos är förenligt med god ekonomisk hushållning.
- Regionen redovisar stora underskott i verksamheten i delårsbokslutet per 31 augusti 2019 och i prognosen för helåret 2019. Hälso- och sjukvårdsnämnden har en avvikelse på 11 procent mot budget.

För att nå långsiktig stabilitet, klara nödvändiga investeringar och framtida pensionsutbetalningar behövs ett överskott. Överskottet ska också kunna användas för att utjämna konjunktursvängningar och bibehålla en fungerande verksamhet. Vi bedömer att det finansiella målet som är kopplat till resultatmått därför är mycket viktigt.

- Regionstyrelsen prognostiserar ett balanskravsresultat på -545 mkr i delårsrapporten och bedömer att balanskravet inte kommer att nås för 2019. Vi delar regionstyrelsens bedömning.
- Regionstyrelsen och nämnderna³ har upprättat åtgärdsplaner. De har inte gett tillräckliga effekter för att nå ekonomi i balans. Det är mycket angeläget att regionstyrelsen och nämnderna omprövar åtgärdsplaner och strategierna för att nå de finansiella målen och klara balanskravet. Vi bedömer att det krävs kraftfulla åtgärder för att nå ekonomi i balans.

Umeå den 25 oktober 2019

Malin Westerberg Blom
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Helena Patrikson
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

³ Främst hälso- och sjukvårdsnämnden samt regionala utvecklingsnämnden